

МАНАЙ РЕСПУБЛИКЫН ХҮДӨӨ АЖАЛЫЕ УЛАМ СААШАНЬ ХҮГЖӨӨХЭ ТУХАЙ ДАЙШАЛХЫ ЗААБАРИ

Үсэгэлтэрэй номерто «Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө-ажалые улам саашань хүгжөөхэ хэмжээ-нүүд тухай» ССР Союзай Ара-дай Комиссарнарай Советэй Тог-тоол тунхаглагдаба. Энэ түүхэтэ документ болбол манай респуб-ликийн хүдөө ажалые улам саа-шань хүгжөөхэ тэды бэшэ, ха-рин бүхы Бурят-Монгол соо буужа байһан арад түмэнэй ажабайдалые улам хайжаруулха ба тэрэнэй арадай ажахые хүг-жөөн халбаруулха тухай боль-шевикскэ парти ба советскэ правительствын, агуухэ Сталин багшын саг үргэлжэ оролдожо байдагынь гэршэлжэ үгэнэ. Энэ Тогтоод болбол хүдөө ажалые хүгжөөхэ талаар аймаг нютаг бүхэндэ хэхэ саашанхи хамаг бүхы хүдэлмэринийн хуряангы нэргэн заабари мүн.

«Мал ажалые алиболохоор үгжөөхэ, тэрэнэй ашаг олзынь өх болгохо, хүдөө ажалай куль-турануудай ургасые дээшлүүл-лэ, хүдөө ажалай продуктнуу-дые гүрэндэ тушааха талаар үйлгануудаа саг болзор соонь дүүргэхэ болон колхознигуудай мөһөн ажалта үдэртөн талха, овошь болон малажалай про-дуктнуудые улам өхээр үгэдэг болохо гэшэ Бурят-Монгол АССР-эй советскэ болон газарта-рыалангай органуудай, МТС бо-лон колхозуудай гол шухала зор-илго мүн» гэжэ түүхэтэ Тог-тоол соо заагдана.

Эдэ эгээн шухала зорилгонуу-дые бэелүүлхэдэ үбнэ тэжээлэй бэзые бүхэжүүлхэ, малай хү-ийрха болон үхэхэ ябадалые гадхха, газарые элдхэ шана-мые эрид шууд хайжаруулха, кара ба намарай пар саг соонь сахалха, ургаса таряанай бог үбнэ арилгаха, хүдөө ажалай хамаг бүхы хүдэлмэриние, илан-гала тарилга болон ургаса ху-рмалгые хаһа саг соонь хайн шартайгаар үнгэргэхэ ба МТС бүхэнэй хүдэлмэриние үндэһөөрн хайжаруулха асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулха хэрэгтэй.

Тус Тогтоолой ёһоор мал ажал та таряан ажал хүгжөөхэ, хүдөө ажалые механизацилха, газар талха болон молиоративна хү-рмэри хэхэ, хүдөө ажалай продуктуудые бэлдэхэ тухай то-дорхой һонор хэмжээ-йбуулга-нууд хараалагдаба.

Ингээд байхада манай эндэхи колхозууд мүнөөдэрэйнгөө байдал каража үзөөд энэ тогтоолой үн-дөөр алибүхы ажалаа эрид хайжаруулжа, артель колхозоо газрын талаар бүхэжүүлхэ бо-риготой түсэб зохёохо зэргэ-эй.

Мал ажал үсхэбэрилхэдөө хү-дөө-ажалыг үүлтэрэй үхэр мал, мөһөн ба шэрүүн ноһотой үүл-тэрэй хоорондохы болон нютагай шэрүүн ноһотой хонид, хүллэг-нэхэ ба унагдаха морид, буга болон харлаг соһоо дуратай үдэтерэ шэлэжэ абаад, бэлшээ-р ябадалые үргэнөөр хэрэглэн үсхэхэ ябадал эригдэнэ. Үхэр малай тоо толгой олошо-лдулхадаа ба үүлтэрынэнь хай-

жаруулхада метизацилха ябада-лые саашадань үргэлжлүүлжэ, ашаг шэмэ өхээр үгэдэг томо үүлтэрэй ба метис малнуудые олон болгохо хэрэгтэ онсо шуха-ла анхаралаа хандуулха хэрэгтэй.

Улам түргэнөөр үдэжэ байһан үхэр малдаа хүсэд хүрэхэ үбнэ тэжээл бэлдэхын тулада эрхим герасимовецуудай арга оншынь хэрэглэжэ ба тусгаар звенонуу-дые байгуулжа, сабшалан бэл-шээрин газарнуудые хайжа-руулха ба намаг газарнуудые хатааха зорилготойди. Энэ жэл-дэ республикийн хэдэ-хэдэн ай-магуудта сабшалан муугаар ур-гаһан дээрэһээ үбэлэй сагта үхэр малаа бэлшэхэ ябадал имагта өхэ удхатай болоно. ССР Союзай Совнаркомой Тог-тоол болбол энээн тухай тодор-хой хэмжээнүүдые хараалжа, үбэлэй бэлшээрине бэлдэхэлтэй-гээр ба эмхитэйгээр үнгэргэхынь республикийн колхоз бүхэнһөө эринэ. Хүйтэнэй сагта колхозой мал хэра адуулжа ябаһан кол-хознигуудта тогтоогдохон түсэб-тэ нормоһоо гадуур 50 процент хэмжээтэйгээр ажалта үдэр нэм-жэ үгэхынь колхозуудта дур-дахаха гэжэ союзна прави-тельство тогтообо.

Республикийн колхозуудай хамтын малажалые улам саа-шань ургуулхын зорилгоор мала-ажалай товарна фермэнүүд дээрэ хайнаар хүдэлжэ байһан бүхы колхознигууд материална та-лаар бардамаар урмашуулагдаха байна. Дааж абаһан нарай ба томо малнуудые тарган тобиорор каража тэжээжэ байһанай түлөө нэмэлтэ түлбэри абаха тухай заабаринууд тэрэ тогтоол соо тодорхойгоор хэлэгдэнэ. Залуу мал тэжээһэн ба томо малые гарзагүйгөөр каража байха ту-шаа даалгабаринуудые үлүү гар-тар дүүргэһэнэйнь түлөө тог-тоогдохом ажалта үдэрнүүдтэ үгтэхэ түлөөһөнһөө гадуур нату-раар нэмжэ түлэхэ ябадалые гүрэндөө мяха тушааха уялгаа дүүргэһэнэй һүүлээр 1944 он-һоо бэелүүлжэ эхилхэ болоно.

1944 ондо манай эндэхи кол-хозуудта уялгата ёһоор һү ту-шааха ябадалые мүнөө бии бай-һан нормоһоо 80 процентын ба үндэгэ тушаалгые 60 про-центын хэмжээтэй болгоһон яба-дал хадаа эдэ халбаринуудай саашанхи шарынь улам хай-жаруулха гэгһэн удхатай гэжэ ойлгохо хэрэгтэй.

Правительствын энэ тогтоол хадаа «колхознигуудай үмсэдөө бариха үхэр малай тоо тол-гойе хүдөө ажалай артелинь уставай тогтоонон нормын ёһоор олошоруулха гэшэ Бурят-Мон-гол АССР-эй колхозууд болон хүдөө нютагуудай советскэ ор-ганизацинуудай ойрын жэлнүүд-тэ дүүргэхэ эгээн шухала зорил-гонуудай нэгэниинь болоно» гэ-жэ тоолоно. Тэрэнэй тулада кол-хознигуудһаа мал худалдажа абаха болон контрактилха яба-дал 1945 онһоо хойшо болуу-лагдаха, колхознигуудай үмсын-

гөө малые үбнэ тэжээлээр хан-гаха хэрэгтөнй туһаламжа үзүү-лэгдэхэ, колхознигуудай үмсэдөө малтай болохын тулада мал үс-хэбэрилхэ гүрэнэй түсэб болон гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө дүүргэһэнэй һүүлээр тугал хурь-гад колхознигуудай ажалта үдэр-тэ хубаагдан үгтэхэ байна.

Энээнһээ хойшо таряан ажал хүгжөөхэдөө зүб севоборот хэ-жэ, тарилгын газар ээлжээгээр амаруулхын хажуугаар газарай элдүүригые хайжаруулха, фер-мын дэргэдэхи тарилга хэхэ, нютагай хурьһэндэ болон сагай уларилда таараһан залаата бо-лон бобово үбнэ ногоонуудые ургуулха ябадал шухала гэжэ Совнаркомой Тогтоол соо тэмдэг-лэгдэнэ. Энэ зорилгонуудые бэе-лүүлхын тула нэгэ ба олон жэ-лэй ногоонуудые 1944—47 онуудай турша соо тариха, тэр-энэй үрһынь нютаг дээрээ абадаг болохо, селекционно-шэн-жээлгын хүдэлмэриние хайжа-руулха хэрэгтэй. Республикийн таряан ажалтай ба мүн холыв хойто захын аймагуудта хар-таабха болон овошь ургуулха ябадалые энэ жэлһээ эхилэн үргэдхэхэ гэшэ хойшолуулаша-гүй шухала зорилго мүн.

1944 онһоо эхилэн гүрэндэ овошь тушааха нормые 50 про-цент хүртэр хороохо ба 1944—45 онуудта манай эндэхи кол-хозуудһаа хартаабха тушааха ябадалые мүнөө байһан нормын 70 процент хэмжээтэй болгохо ба гүрэндэ хартаабха тушаалгын 354 тонно болон овошь тушаал-гын 222 тонно хэмжээтэй үнгэр-гэшэ жэлнүүдэй үри доёмхынь колхозуудһаа халгааха ябадал-нууд хадаа хартаабха овошь тариха хэрэгые нилээд хүнгэл-жэ ба тэрэнэй саашанхи хүгжэл-тэдэнь нэмэлтэ дүхэм боложо үг-энэ гэшэ.

Манай республикийн таряан ажалые хүгжөөхэ талаар эдэ зор-илгонуудые бэелүүлхын тулада шухала станок аппарадуудые, трактор комбайнуудые, автома-шинануудые, хүдөө-ажалын зэр-зэмсэгүүдые үгэхэ гэжэ союзна правительство тогтообо.

Тарилгын болон сабшалангай газарнуудай ургасые дээшлүүл-хэ ябадал уналалга үтэгжүүлгэ-һээ дулдыдадаг хадань канава хубагуудые заһаха болоод намаг газар хатааха тухай тодорхой заабаринууд хараалагдаба.

Мүн дээрэ дурсагдаһан дай-шалхы зорилгонуудые дүүргэ-хын тулада нютаг дээрэ хурга-даһан специалистнуудые зүбөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй гэжэ тэрэ түүхэтэ Тогтоол соо заагдана.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дай-най үедэ советскэ правительст-вын гаргаһан энэ Тогтоолые саа-шанхи хамаг бүхы ажалайнгаа заабари болгожо, Бурят-Монго-лой арад түмэн хүдөө ажахыгаа шэнэ хүсэтэйгөөр хүгжөөжэ ша-даха байһанаа парти ба прави-тельствын, агуухэ Сталин багш-ын, бүхы Советскэ Союзай арад түмэнэй үнэтэ харуулжа харюугаа хэлэхэ ёһотой.

Витебскэ областин Чашникска районие немецүүдэй эзэмдэхэ үедэ 59 наһатай колхозник Никифор Терентьевич Рядлевский гэгч шэ барынгөө басагад болохо 20 наһатай Ольга болон 18-тай Зинаида хоёртойгоо партизанска отрядта ороһон байгаа. Эдэнэр олон дахин баатаршалга гаргаһан, дайсанай олохон эшелонуудыг хажуу худар халаян унагаһан, немецүүдэй харгы замууд дээрэ хэдэн хүүргэниудые һандаргаһан байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: партизанай бүлэ. А. Становой фото (ТАСС-эй фотохронико).

Советскэ Информбюроһоо Августын 17-ой оперативна мэдээн

Августын 17-ой туршада ПЕТСЕРИ (ПЕЧОРЫ) городһоо хой-гуур ба баруугаар манай сэрэгүүд 150 гаран һуурин газарые, тэдэнэй дунда ВЫПУ, РАПИН, КАУКСЫ, ХИММАСТЕ, КАНЕПИ, КАЙНА, КРАБИ гэдэг томо һуурин газарнуудые ба РУЗА, ПЫЛ-ВА, КИДЬЯРВЕ гэдэг түмэрзэмэй станцинуудые байлдаатайгаар эзэлбэ.

ШАУЛЯЙ (ШАВЛИ) городһоо баруун-хойгуур, баруугаар ба баруун-урдуур манай сэрэгүүд дайсанай добтолмо ябаа йбган сэрэгүүд ба таннинуудын томо хүсэнуудтэй үсэд шанга байлдаа-нуудые хэһэн байгаа. Тус байлдаанай ябаса дундуур манай сэр-гүүд дайсаные сэрэг ба техникынь талаар өхэ гээдтэдэ оруулаа.

МАРИАМПОЛЬНАА баруун-хойгуур манай сэрэгүүд ШЕШУ-ПА, мурэн дээрэ Зүүн Пруссини хиллээ байлдаатайгаар хүрэхэ зуураа 30 гаран һуурин газарые эзэлэн абаһан байна.

ПРАГАНАА зүүгээр манай сэрэгүүд дайсанай йбган сэрэгүүд болон танкинуудай атакануудые амжалтатайгаар сухарюулан сохибо.

САНДОМИР городһоо баруун-хойгуур манай сэрэгүүд ВИСЛА мурэнэй зүүн эрье дээрэ плацдармаа үргэдхэхэ байлдаануудые амжалтатайгаар хэхэ зуураа 20 гаран һуурин газарые эзэлһэн байна. Манай сэрэгүүд САНДОМИР городто үйлсын байлдаануу-дые үргэлжлүүлһээр.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ шухала хубилалта болоогүй. Августын 16-да манай сэрэгүүд бүхы фронтнууд дээрэ 200 немецкэ танк гэмтээһэн ба үгы хэһэн байна. Агаарта болоһон байлдаануудта ба зенитнэ артиллерийн буудалгаар дайсанай 63 самолёт унагаагдаба.

Петсери (Печоры) городһоо хойгуур Псковско нуурые зүб-шан добтолжо ябаһан манай сэр-гэгүүд Выходу-Йыги гэдэг мурэ-нине гаталан гараад, немецүүдэй хамгаалгын газарай түшэг тул-гуурин пунктнууд болохо Выпу-су ба Рапин гэдэг газарнуудые добтолон орожо эзэлбэ. Дайсан үсэд шанга эсэргүүсэлтэнүүдые хэнэ. Эдэнэр үдэрэй зүбхэн һүү-лэй хахадта 12 дахин контра-тка хээ. Советскэ частьнууд не-мецүүдые сухарюулан намнаха зуураа дайсанай нэгэ батальон-һоо үлүү йбган сэрэгүүдые үгы хэһэн байна. 6 шэдэлгын апа-рат, 9 мномёт, 36 пулемёт, но-мо хэрэгсэлтэй хоёр склад, сэрэ-гэй зөөртэй нэгэ склад ба эдэ хоолой зүйлтэй 5 склад булаг-дан абаба. Петсери городһоо баруугаар дайсан болбол байлдаан-да йбган сэрэгэй нэгэ часть-нуудые оруулба. Манай боецүүд немецүүдэй галзуу шанга эсэр-гүүсэлтые нуга даража хэдэн һуурин газарые эзэлээ.

Советскэ лётчигууд немецкэ аэродромдо добтолго хэхэ, 4 не-мецкэ самолёдые үгы хэһэн бай-гаа. Агаарта болоһон байлдаа-нуудта ба зенитнэ артиллерийн буудалгаар дайсанай 8 самолёт унагаагдаба.

◆ Шауляй (Шавли) городһоо баруун-хойгуур, манай сэрэгүүд дайсанай атакые сухарюулан со-хихо ябадалаа үргэлжлүүлбэ. Немецүүд танкинууд ба йбган сэр-гэгүүдэй томо хүсэнуудые хам-тадхаад нэгэ сохилтоороо совет-скэ позицинуудые һэтэлхэ гэжэ һэдһэн байгаа. Нэгэшые час соб замхашагүй айхабтар шанга ту-ладаланууд болоо. Дайсан болбол таһаралтагүй атаката оробшые һаа ходоодо туйлай шанга харюу сохилтоонуудтай ушарна. Олон немецкэ танкинууд манай мвинэ полинууд дээрэ гэмтээгдэбэ. Нэгэ участок дээрэ дайсанай нэгэ бүлэг болбол советскэ түрүү частьнуудай позицияе һэтэ со- (Түгэсхэлын 2-дохи нюурта.)

Үрхэнэй участогуудай хуряалгада—онсо анхарал

„Үрхэнэй участогуудай ургасые саг болзор соонь хуряаха ба сохио хэрэгтэ онсо анхаралаа табижа, үрхэнэй бүхы материал хүсэд хадагалха ябадалые хангаха“.

СССР-эй СНК ба ВКП(б)-гэй ЦК гэй тогтоолһоо.

★★

★★★

★★

Киселевой звено хуряалга дээрэ

ЗАИГРАЕВО. (Телефонор аб-на). Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой Серпион Киселевой ефремовско-семеноводческо звено автын 18-аа намарайгаа хатаряа түүбэрлэн хуряажа абба. Түрүүшын үдэрнүүдтэ 6 хүн гараар хуряажа абба.

сэбэрлээ. Тийгэжэ оролдонохойнгоо ашаар тус звеногой членүүд зарим участогуудһаа 17—18 центнерһээ доошо бэшэ ургаса хуряахаар байна.

Суута ефремовец Серпион Киселевой звено хуряалгада саг болзор соогоо байнаар бэлдхээ. 4 жатка, гармууртай 11 хажуур, серпэ гэхэ мэтгээ бүгэдныг найн шанартайгаар бэлдхэн байна. Таряахуряалгаа гээлтэгүйгөөр түргэн дүүргэхын түлөө тус звеногой 14 член бүгэдэ социалистическэ мурьсөөндэ орозсохой.

П. МЕТЛЯЕВ, А30-гэй газар агром.

Үрхэнэй участогуудые зүбөөр хуряажа, ургасыень ыйнаар хадагалая!

Энэ жэлдэ манай республикын колхозууд «1944 ондо худөө ажалые хүгжөөжэ гүрэнэй түсэб тухай» СССР-эй СНК-гэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол болбол ССР Союзай Газартаряалангай Нарком нүхэр Андреевэй мартын 30-ай приказые хүтэлбэри болгон үрхэнэй жэшээтэ найн ажалые эмхидхэхэ талаар бага бэшэ худэмари хэбэ. Республикын колхозуудһаа хамта дээрэ 58 мянга 470 гектар үрхэнэй учасок хаһа саг дээрэ табалагдаһан байгаа. Энэ участогууд дээрэ 434 үрхэ үржүүлха звенонууд худэмарилдэг байна. 2707 га үрхэнэй учасок дээрэ хэрэһэлүүлжэ ба үргэн рдаар тарилга хэгдээ хэн. Мүн уржа гархатайны хамта борнойлхо, нэмэлтэ тэжээл үгэхэ болон буртаг үбһэ түүлгэ гэхэ мэтын шухала худэмари хэгдэн байна.

Нимэ худэмари хэнэнэй ашаар үрхэнэй участогуудай ургаса юрэнхы тарилгада ороходоо нилээдгүй найн гараа. Иволгын аймагай «Красный пахарь», Түнхэнэй аймагай Сталинэй нэрэмжэтэ, Хорин аймагай «Красный партизан» болон республикын бусад олон колхозууд үрхэнэйнгөө участогуудһаа найн ургаса абахаар хүлээжэ байна. Тийгээд байхадаа үрхэнэйнгөө участогуудай бүхы ургасые хаһа саг соонь гээлтэгүйгөөр хуряаха хэрэгтэй. Тийн, энэ участогуудай ургасые хүсэд эдешээд байхадань хуряаха ёһотой. Тийхэдэ энэ участогуудай хуряалгы сентябриин 10 үртэр дүүргэхэ шухала. Хуряалгы эхиһэхэдэ илалгаа хабарай шөнвисын эдешээд байха үдэнь эгээлэй машинаар эрхэ бэшэ хуряаха хэрэгтэй. Тийхэдэ үрхэн болтодоо хүсэдөөр болбосорон бээжэдэг юм.

Хүйтэндэ дайрагдаһан таряанһаа абтаһан үрхэн ургаха шанар муутай. шийг нойто ёхтэй, муугаар хадагалатай байна. Нимэ хадань хуряалга тэхэдээ нэгшье үдэр оройтожо болохгүй. Хаданайнгаа һүүлээр хэбтүүлжэ байвгүйгөөр тэрэ дороо боолто болгохо шухала. Ушарын газарта хэбтэхэдэ колос соохи ороһон түргэнөөр ургадаг байна. Боолто боонгүйгөөр таряахуряаха ябадал огтолон хоригдоно. Нимэ хуряалга гээшэ ороһные өхөөр гутааһаа гадна, егээлтэ ушаруудлаг юм. Унгэрэгшэ жэлдэ Зэдын аймагай Сагаан Усанай сомоной колхозууд

П. БЕЖЕНОВ, БМАССР-эй Наркомземэй сортовой Управлении начальник

таряагаа боонгүйгөөр бузаалжа хуряалһан дээрһээ гектар бүхэнэй 3-һаа 6 центнер хүртэр гээлтэ хэнэн байгаа. Бузаалагдаһан боолтонууд колосойнгоо хүсэд хататар поля дээрһа буула ёһотой. Энээнэй һүүлээр бузалууд тусхай токто зөөгдэн абааһагдажа сомогдоо, тэрэ дороо сохигдожо, үрхөнөөнй сэбэрлэгдэхэ ёһотой.

Комбайнаар хуряалһан ороһон токт дээрэ абааһагдамсаараа велкээр хвндхэгдэжэ мелинэ, үбһэ ногоон, хог буртагуудһаа сэбэрлэгдэхэ байна. Энэ худэмари үрхэнэй шийг нойтые багадажа, халала гутааха ябадалһаань аршалдаг байха юм.

Колхозой хүтэлбарилэгшэд үрхэнэ ямарһые һаадгүйгөөр сортировалха, тэрэ дороо хуряалгын хэгдэһэн тухай акт зохиохо бүхы хэмжээнүүдые абаха уялгатай. Сортировалагдажа дүүрхэн үрхэн болбол үрхэнэй ажалые цагта, кладовник болон колхозой түрүүлэгшын дэргэдэ шэг нэгдэжэ, сорт бүхэнэй үрхэнэй шанар ба хэмжээе зааһан тусхай актаар тодорхойлогдохо байна. Сортировалагдаһан үрхэн хадагаламжада роспискаар кладовникта үгтэхэ ёһотой. Хадагаламжада тусаагдаха дээрэ шийг нойтонийн 15 процентһээ дээшэ байха ушартай.

Хадаһаһаан эхилээд, амбаарта оруулжа хадагалха хүртэрөө үрхэнэй участогуудай хуряалгын бүхы ябаса соогүүр элдэб культур болон сортинуудые бээ бээтэйб холхоогүй. Үрхэнэй участогуудай ургасые сомоһын тулала тусхай тогуудые эмхидхэжэ, тэрээн дээрэ бээ бээһээнь 20 метрһээ бага бэшэ забартайгаар культура, сорт болон зэргээрнь илгэжэ сомохо хэрэгтэй.

Үрхэ болборсуулхын тулала табигдаһан машинанууд тус худэмээрэ дүүргээгүйдээ яаашые ондоо участогуудта үгтэхэ ёһогүй Энэ ябадал сортогой үрхы халдабаритай болгоогүйн талаар угаа шухала хэмжээн мүн.

Таряа алхаһан табалга бүридэнь культура, сорт, үрхэнэй хэмжээ, ургаха шанар, шийг, ямар учасок дээрһээ хуряагдаһан үрхэн байха тухайны заһан гаршаг байха ёһотой. Хэрбээ үрхы мэшээглен соможо

хадагалһан байгаа һаа мүн дээрэхи зүйлнүүдые тодорхойлон бэшэһэн гаршаг (модон самбар) дээдэ талын мэшээгтэ уяах дэрэгтэй. Хадагаламжада байха үдэнь үрхэнэй шийг нойтые түргэ түргэн шалгаа, хуаганаан мэтын бусад хортонһоо аршалха тои шухала.

Үрхэ хадагалһан газарые (семеновранилища) сэлмэг бороогүй үдэрнүүдтэ һалхтгуулаха табалга, хайрсагууд соо адхагдаһан үрхы түргэ түргэн хүрээр худхла хэрэгтэй. Үргэлжэ шийгтэй (16—17-һоо дээрэ процент) үрхы нямгэнээр алдаад, саг үргэлжэ хүрээр худхал, һаахи туулжа байха шухала.

Үрхэ үржүүлжэ худэмарида хабаадаггүй хүнүүд семеновранилищада орохо ёһотой. Харууһалха хымгадаһын тулала семеновранилищада ородог хүнүүд нарилан һэргээлхэ хэмжээнүүдые сахиха уялгатай. Худөө-ажалай культурай үбшэн болон хоротон болбол хүнүүдэй гутаа хубсаһанда абажа семеновранилищада орожо болодог юм. Тийнэ тула семеновранилищада ородог колхознигууд мэшээгээр гү, аян презентээр тусхай комбинезон өёжо үмдэхэ ёһотой.

СССР-эй Совпарком болон ВКП(б)-гэй ЦК болбол 1944 оной ургаса хуряалга ба худөө-ажалай продуктуудай бэлдхээ тусаа тогтоол соогоо үрхэн тухай эхэлэн анхараа табиһан байна. Тийн, энэ тогтоолые дүүргэхын түлөө бүхы колхозууд оролдохо уялгатай.

Мүнөө ороһото культурын үрхэнэй фонд байгуулха, шийдэхы саг ерээд байна. Парти ба правительстве болбол өөһэднйгөө үндэр сортын үрхэ ургуулаха, тэднүүдые хуряаха, абайан ургасаяа наринаар хымгадаха шухала аргануудые колхозуудта бин болгожо үгөө.

Газартаряалангай органуудай хүтэлбарилхы худэмарилагшэд, колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй зорилгонь хадаа 1944 оной ургаса хуряалга болон худөө-ажалай продуктуудай бэлдхэл тухай СССР-эй СНК ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол болон ССР Союзай Газартаряалангай Нарком нүхэр АНДРЕЕВЭЙ приказуудые дүүргэлтэ болгон үрхэнэй участогуудай ургасые гээлтэгүйгөөр хуряаха, ургаха шанарынь хянан үзэлгы эмхидхэхэ ба үрхэнэй фондуудые жэшээтэ байнаар хадагалха ябадал байна.

Манай эндэхи ефремовецууд

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой (Хори) ефремовскэ звено таряаһан тарилгые эгээлһаан үргэгэжэ, колхоз соохи социалистическэ мурьсөөндө һан юм. Тийн, звеногой член тарилгынгаа хойноһоо бүтэн зундаа харууһалжа, буртаг шенэ хэдэн удаа түүһэн, мүн үрхэ хуряаха бусадшые

хэмжээнүүдые үнгэргэһэн байна. Мүнөө болходо ургасаяа эрхим шанартайгаар хуряажа абахын тулада хамга хүсээ гаргажа байха юм. Тийн, хоёр жатка, гар хэрэгсэлүүдээ бүгэдныг заһабарилжа бэлэн болгоод, таряанайнгаа эдешэмсээр хуряажа орохов. энэ звеногой учасок колхозойнгоо хүрэнгэдэ хурхөөр ургаһан байна.

ВЛКСМ-эй Обком ба БМАССР-эй Наркомземдэ

Залуушуудай тракторна бригадануудай республиканскэ социалистическэ мурьсөөндэ 1944 оной августын 1-эй дүн тухай

ВЛКСМ-эй Обкомой бюро болон СССР-эй Наркомзем залуушуудай тракторна бригадануудай республиканскэ социалистическэ мурьсөөндэ дунгы харгалһан харагалууд, доро дурсагдаһан тогтоол гаргаба:

Залуушуудай тракторна бригадануудай республиканскэ социалистическэ мурьсөөндэ Кызыл машинно-тракторна станцияһаа нүхэр Галсан Малавовай бригадые илаба гэжэ тоолоод. ВЛКСМ-эй Обком болон БМАССР-эй Наркомземдэ дамжуулгын тугые барюулба. Нүхэр шоннай бригада условно тракторных хүрэнөөр зөөлөн хахалагдаһан 366 гектар эдүүрилжэ, тракторна худэмариингөө жэлэй түсэбтэ найн шанартайгаар 187 цент дүүргэхэ зуураа, 989 килограмм горючи арбвһан бай-

310 гектар эдүүрилжэ, тракторна худэмариингөө жэлэй түсэбтэ найн шанартайгаар 182,3 процент дүүргэһэн, 2,825 килограмм горючи арбвһан байха юм.

Туг абаха хоёрдох кандидат Саянтын МТС-эй нүхэр Бимба Дымбрыловой залуушуудай тракторна бригада баталагдаһан байна. Нүхэр Дымбрыловой бригада тракторна худэмариингөө жэлэй түсэбтэ 163,7 процент дүүргэһэн, 3,565 килограмм горючи арбвһан ба июль барала условно тракторных хүрэнөөр 52 га хахалһан байна.

Тэрэшэлэн ВЛКСМ-эй Обкомой бюро болон БМАССР-эй Наркомзем нүхэд Дамбаевай (Ехэ-Куларын МТС), Калашниковагай, Анна Степной гэгшын (Гашейн МТС), Козловой, Садовскийи (Курбын МТС), Цыдендоржиевай, Антоновагай (Хонхолойн МТС), Гонгоровай, (Кыревскэ МТС), Базаровай (Саянтын МТС), Намжиловой, Бимбаевай (Хэжэнгын МТС), Шитинай (Ново-Брянскэ МТС) хүтэлбарилдэг залуушуудай тракторна бригадануудай һайн худэмарины тэмдэглэбэ.

Иволгын аймагай Саянтын сомоной «XVIII партсезд» колхозой 74 вабатай член нүхэр Николай Алексеевич Михалёвой 3 хүбүүдһын, 4 ашанарын Эсэгэ оронгоо хамгаалгын агууха дайной фронтнууд дээрэ тэмсэжэ ябанад.

Убгэн Михалёвой үүсхэлээр

Патриот нүхэр Михалёв бузар бултмтарагшадые буту сохио хэрэгтэй өөрынгоо хүбүүд ба ашанарта эрхим ажалаараа туһаламжа үзүүлхы хүсэжэ залуушуудһаа нэгшье дутангүй колхозой худэмарида хабаадаһажа ябана.

«Нимэ сагта худэмариинлэнгүй

һуужа болохо аал?»,— гэжэ тэрэ үбгэн хэлэдэг байна.

Һаяхан бороотой бүрхэг үдэр сабишажа болохгүй байба. Николай Алексеевич ба тус бригадын үбгэн нүхэр Мачалкин хоёр загаһа агнаха үүсхэл гаргажа бригадаараа агнуурда гараад эхэлэн олзотой эрхэн юм.

